

การสร้างคำและความหมายของคำภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

Word Formation and Meanings of English Words Related to the Coronavirus Disease 2019 Pandemic

นันทนา วงษ์ไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Received: 29 June 2021

Revised: 10 September 2021

Accepted: 14 September 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างคำภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นในระบะที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ของประเทศไทย และจัดหมวดหมู่ทางความหมายของคำดังกล่าว โดยนำแนวคิดทางภาษาศาสตร์ในเรื่องการสร้างคำในสาขาวิชาหน่วยคำ (Morphology) ความหมายในสาขาอรรถศาสตร์ (Semantics) มาเป็นกรอบในการอธิบาย และนำเสนอข้อสังเกตของการใช้คำดังกล่าวด้วยแนวคิดความถูกต้องทางการเมือง (Political correctness) ในสาขาภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) ผลการศึกษาพบว่าคำต่าง ๆ เกิดจากกระบวนการสร้างคำ 6 กระบวนการ ได้แก่ การประสมคำ (compounding) การยืมคำ (borrowing) การแปลง (derivation) การหลอมคำ (blending) คำย่อ (acronyms) และการใช้กระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน (multiple processes) โดยเป็นการนำคำที่มีใช้อยู่แล้วในภาษามาสื่อความหมายใหม่ในบริบทที่เฉพาะเจาะจงขึ้น ทำให้ความหมายกว้างออก ซึ่งเกิดจากกระบวนการทางความหมายทั้งแบบอุปลักษณ์และนามนัย คำที่พบสามารถจัดหมวดหมู่ทางความหมายได้ 10 หมวดหมู่ ได้แก่ การปฏิบัติตัว การป้องกัน อุปกรณ์ การตรวจโรค คน/กลุ่มคน สถานที่ การแพร่ระบาด ชื่อวัคซีน ชื่อเชื้อไวรัสโควิด-19 และโรค/อาการที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากสถานการณ์โรคโควิด-19 นอกจากนี้ ยังพบว่าแม้แต่ตัวอักษรก็มีการนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายได้เช่นกันเพื่อเลี่ยงการตีตราและการกล่าวโทษคนหรือกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

คำสำคัญ: การสร้างคำ, ความหมาย, ความถูกต้องทางการเมือง, เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

Abstract

This article aims to analyze the word formation in English occurred in the period of the Coronavirus Disease 2019 outbreak and appeared in the social media in Thailand. It also categorizes the semantic domains of those words. The frameworks applied in the study are morphology and semantics in the field of linguistics. The study also provides some remarks on the use of some words by referring to the political correctness in the field of sociolinguistics. The findings reveal six processes of word formation: compounding, borrowing, derivation, blending, acronyms, and multiple processes. They are already used in the English language, which have more specific meanings in this pandemic context. The meaning extension is under both metaphor and metonymy processes. Those words found can be categorized into 10 semantic domains: behavior, prevention, equipment, diagnosis, people, place, spread, names of vaccine, names of COVID-19, and symptoms and diseases due to the pandemic. The findings also show that even letters can be used in order to lessen stigma and accusation on others or specific groups of people.

Keyword: Word formation, Meaning, Political correctness, Coronavirus disease 2019

1. บทนำ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างคำภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นในระลอกที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ของประเทศไทย และจัดหมวดหมู่ทางความหมายของคำดังกล่าว โดยนำแนวคิดทางภาษาศาสตร์ในเรื่องการสร้างคำในสาขาวิชาหน่วยคำ (Morphology) ความหมายในสาขาอรรถศาสตร์ (Semantics) มาเป็นกรอบในการอธิบาย และนำเสนอข้อสังเกตของการใช้คำดังกล่าวด้วยแนวคิดความถูกต้องทางการเมือง (Political correctness) ในสาขาภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชน รวมถึงการตระหนักรู้ในการรับข้อมูลในการติดตามข่าวสารสถานการณ์เกี่ยวกับโรคระบาดดังกล่าว

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2564) เผยแพร่ข้อมูลว่าไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อนในมนุษย์ อยู่ในตระกูลของไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS-CoV) เป็นต้น และสามารถแพร่เชื้อจากคนสู่กันได้ โดยพบการระบาดของเชื้อไวรัสนี้ครั้งแรกในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงปลายปี 2019 หรือปลายปี พ.ศ. 2562

ตั้งแต่เกิดการระบาดในปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา มีคำเกิดขึ้นใหม่จำนวนมากเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับโรคดังกล่าว โรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เรียกอย่างย่อว่า “โรคโควิด-19” ซึ่งเป็นคำทับศัพท์มาจากคำว่า “COVID-19” ในภาษาอังกฤษ โดยคำนี้มาจากชื่อทางการว่า “Corona Virus Disease 2019” จากนั้นนำเอาพยัญชนะตัวแรกของแต่ละคำมาประกอบเข้าเพื่อออกเสียงเป็นคำใหม่ จะเห็นได้ว่าการนำพยัญชนะ Co มาจากคำว่า Corona พยัญชนะ VI มาจากคำว่า Virus และนำพยัญชนะ D มาจากคำว่า Disease และนำตัวเลขสองตัวท้ายของปี 2019 มารวมปีที่มีการพบการแพร่ระบาดเป็นครั้งแรก รวมเป็นคำว่า “COVID-19” ลักษณะดังกล่าวจัดเป็นการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษา โดยเป็นกระบวนการสร้างคำแบบคำย่อ (acronyms) ที่นำเอาตัวอักษรแรกของคำหรือพยางค์ที่ปรากฏต่อเนื่องกันมาสร้างเป็นคำใหม่

นอกจากชื่อโรคแล้ว ยังมีคำอื่น ๆ เกิดขึ้นใหม่เพื่อสื่อสารเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตัว อุปกรณ์ป้องกัน กลุ่มคนที่ติดเชื้อ การรักษา รวมถึงโรคที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสครั้งนี้ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากกระบวนการสร้างคำ (Word formation) ขึ้นใช้ในภาษา นอกจากคำที่เกิดขึ้นในยุคโควิดจะเกิดจากกระบวนการสร้างคำในรูปแบบต่าง ๆ แล้ว ยังพบว่าบางคำเป็นการนำคำที่มีใช้อยู่แล้วในภาษามาสื่อความหมายใหม่ในบริบทของโรคอุบัติใหม่นี้เช่นกัน ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง “พลังของภาษาที่มีความงอกงาม” ดังที่วีโลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2533) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของภาษาไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมาย ซึ่งมีการใช้อยู่ในระบบ 2) ภาษามีพลังในการงอกงามอันไม่รู้จบสิ้น และ 3) ภาษาเป็นเรื่องของการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งในคุณสมบัติข้อ 2) นั้น วีโลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2533) กล่าวถึงการที่คำที่มีใช้อยู่ในแต่ละภาษาซึ่งอาจมีจำนวนจำกัด แต่มนุษย์สามารถนำคำเหล่านั้นมาเรียงร้อยเข้าเป็นประโยคใหม่ ๆ เพื่อสื่อความหมายได้มากมายจนนับไม่ถ้วน ผู้เขียนเห็นพ้องกับแนวคิดข้างต้น และมีความเห็นเพิ่มเติมว่า พลังในการงอกงามนี้ยังสามารถรวมถึงการที่คำ ๆ หนึ่งมีความหมายใหม่ ๆ เมื่อถูกนำมาใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้ด้วยเช่นกัน

การที่คำมีความหมายใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติของภาษาที่มีลักษณะที่ไม่อยู่นิ่ง โดยหากพิจารณาในด้านขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงนั้น แบ่งออกได้เป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายในลักษณะที่กว้างออก (Semantic broadening) และการเปลี่ยนแปลงความหมายในลักษณะที่แคบเข้า (Semantic narrowing) (Ullmann, 1970 อ้างใน นันทนา วงษ์ไทย, 2563) คำที่มีการนำมาใช้ในยุคโควิดเพื่อกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคนั้นสะท้อนแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 เกิดขึ้นทั่วโลก จึงพบว่าการใช้คำเพื่ออ้างถึงแหล่งที่มาของเชื้อโรคตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงระยะเชื้อโรคมีการพัฒนาและปรับตัวกลายเป็นสายพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งการใช้คำในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อนคนที่เป็ประชากรของประเทศแหล่งที่มานั้น ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนเกิดการรณรงค์ให้มีการเปลี่ยนแปลงคำเรียกดังกล่าวเพื่อไม่ให้เป็นภาระบุนอย่างเฉพาะเจาะจงจนเกิดผลกระทบตามมา แนวคิดทางภาษาศาสตร์เรียกลักษณะภาษาดังกล่าวว่า ความถูกต้องทางการเมือง (Political correctness)

ที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่ศึกษาการสร้างคำและความหมายของคำที่เกิดขึ้นช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังที่พบในงานวิจัยของ Simatupang and Supri (2020) และ Butar (2021) ซึ่งงานวิจัยทั้งสองงานนี้เก็บข้อมูลจากเว็บไซต์องค์การอนามัยโลก โดยงานของ Simatupang and Supri (2020) เน้นศึกษาเฉพาะคำประสมในส่วนของคำถาม-ตอบ ผลการศึกษาพบประเภทคำนามประสมและคำกริยาประสม ในด้านความหมายพบทั้งความหมายตรง (literal meaning) เช่น self- isolation ความหมายเปรียบเทียบ (idiomatic meaning) เช่น lockdown และความหมายกึ่งเปรียบเทียบ (semi-idiomatic meaning) เช่น coronavirus ซึ่งเกิดจากคำว่า corona ซึ่งมีความหมายเปรียบเทียบและคำว่า virus ซึ่งมีความหมายตรง ในขณะที่ยานวิจัยของ Butar (2021) เก็บข้อมูลทั้งในส่วนของการถาม-ตอบ และคำแนะนำ (Mythbusters) ผลการศึกษาพบว่าคำที่เกิดขึ้นช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดจากกระบวนการสร้างคำ 6 กระบวนการ ได้แก่ การแปลง (derivation) การประสมคำ (compound) คำย่อ (acronym) การยืมคำ (borrowing) การหลอมคำ (blending) และอักษรย่อ (abbreviation) โดยพบการแปลงมากที่สุด และพบว่าคำดังกล่าวจัดอยู่ใน 6 วงความหมาย ได้แก่ อันตรายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชนิดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การแพร่กระจายของเชื้อ กระบวนการป้องกัน การรักษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยพบวงความหมายของอันตรายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากที่สุด

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าแหล่งข้อมูลเป็นคำที่ปรากฏในเว็บไซต์องค์การอนามัยโลก ซึ่งเป็นเว็บไซต์ทางการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลและจัดการเชื้อโควิดในระดับสากล อย่างไรก็ตาม การศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ไม่ใช่เว็บไซต์ทางการและปรากฏสื่อออนไลน์ของประเทศไทย จะมีส่วนช่วยให้คนไทยเข้าใจคำที่ใช้และความหมายของคำได้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การติดตามข่าวสารอย่างเข้าใจและสามารถปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 การสร้างคำ (Word formation)

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างคำปรากฏในยูล (Yule, 2006) และฟรอมคิน รอดแมน และไฮแอมส์ (Fromkin, Rodman, and Hyams, 2017) โดยยูล (Yule, 2006, p. 63-70) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างคำขึ้นใช้ในภาษา 10 กระบวนการ ได้แก่

การบัญญัติศัพท์ (coinage) เป็นการคิดคำใหม่ขึ้นใช้ ซึ่งมักพบในชื่อทางการค้าที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น คลีเน็กซ์ ชันโลต สก๊อตไบรต์ ซึ่งเมื่อมีการสร้างคำใหม่เหล่านี้ขึ้นใช้แล้ว ก็จะกลายเป็นคำที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน

การยืมคำ (borrowing) เป็นการนำคำจากภาษาอื่นมาใช้ ยูล (Yule, 2006, p. 65) กล่าวว่าในภาษาอังกฤษ พบการยืมคำมาจากภาษาอื่น เช่น piano ยืมมาจากภาษาอิตาลี pretzel ยืมมาจากภาษาเยอรมัน yogurt ยืมมาจากภาษาตุรกี ลักษณะดังกล่าวพบในภาษาไทยเช่นกัน วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์

(2526) กล่าวถึงการยืมคำว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ทับศัพท์ เป็นการนำคำในภาษาหนึ่งไปใช้ในอีกภาษาหนึ่งโดยตรง เช่น นำคำว่า ซีอีโอ เต้าเจี้ยว ในภาษาจีน ไมโครเวฟ ออนไลน์ ในภาษาอังกฤษ ครั้วของต์ คุปอง ในภาษาฝรั่งเศส ซูชิ โซหะ ในภาษาญี่ปุ่น มาใช้ในภาษาไทย 2) การแปลคำ (loan translation) เป็นการยืมความหมายของคำในภาษาอื่น โดยแปลแบบคำต่อคำ เช่น ยืมคำว่า short story ในภาษาอังกฤษมาใช้แบบแปลคำ เป็น เรื่องสั้น 3) การยืมความหมาย เป็นการยืมความหมายที่ไม่มีใช้ในภาษาที่ยืมมาก่อน จากนั้นสร้างคำขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในความหมายที่ยืมมา เช่น ยืมคำว่า capital ในภาษาอังกฤษมาใช้ แล้วสร้างคำว่า ต้นทุน

การประสมคำ (compounding) เป็นการนำคำสองคำมาประกอบเข้าด้วยกันให้เป็นคำใหม่ เช่น ลูกบิต เกิดจากคำว่า ลูก และคำว่า บิต มาประกอบเข้าด้วยกัน หมายถึง อุปกรณ์ที่มีลักษณะเป็นลูกกลม ใช้สำหรับจับบิต เพื่อเปิดหรือปิดประตูหรือหน้าต่าง ผ้าเช็ดหน้า เกิดจากคำว่า ผ้า คำว่า เช็ด และคำว่า หน้า มาประกอบเข้าด้วยกัน หมายถึง ผ้ารูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดเล็กสำหรับพกพาเพื่อซับเหงื่อที่หน้า หรือ wallpaper ในภาษาอังกฤษ ที่เกิดจากคำว่า wall และคำว่า paper มาประกอบเข้าด้วยกัน หมายถึง กระดาษที่ใช้แปะผนังห้องเพื่อตกแต่ง

การหลอมคำ (blending) เป็นการนำส่วนของคำหนึ่งมาประกอบกับส่วนของอีกคำหนึ่ง เช่น biopic มาจากส่วนต้นของคำว่า biographical ประกอบเข้ากับส่วนต้นของคำว่า picture หมายถึง ภาพยนตร์แนวชีวประวัติ heliport มาจากส่วนต้นของคำว่า helicopter ประกอบเข้ากับส่วนท้ายของคำว่า airport หมายถึง ลานจอดเฮลิคอปเตอร์ ในภาษาไทยปัจจุบันมีคำว่า เยารุ่น หมายถึง คนรุ่นใหม่ มาจากส่วนต้นของคำว่า เยาวชน ประกอบเข้ากับส่วนท้ายของคำว่า วัยรุ่น

การตัดคำ (clipping) เป็นการลดพยางค์ของคำที่มีหลายพยางค์ให้สั้นลง เช่น condominium กลายเป็น condo ชื่อทางการค้า เช่น Louis Vuitton ในภาษาไทย ตัดพยางค์ให้สั้นลงเหลือเพียง หลุย เช่นเดียวกับชื่อคนที่ เป็นชื่อจริงที่มีหลายพยางค์ มีการตัดให้สั้นลง เช่น จุลพงษ์ เป็น จุล อังสนา เป็น อัง ซึ่งส่วนที่คงไว้อาจไม่ใช่ชื่อเล่นของบุคคลนั้น

การสร้างคำย้อนกลับ (back formation) เป็นการลดรูปของคำประเภทหนึ่ง (โดยมากเป็นคำนาม) เพื่อให้ใช้เป็นคำอีกประเภทหนึ่ง (โดยมากเป็นคำกริยา) เช่น คำนาม donation ถูกลดรูปลงเป็น donate เพื่อใช้เป็นคำกริยา คำนาม babysitter ถูกลดรูปลงเป็น babysit เพื่อใช้เป็นคำกริยา

การเปลี่ยนหน้าที่ของคำ (conversion) เป็นการเปลี่ยนประเภทของคำ เช่น จากคำนามเป็นคำกริยา โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือลดรูปคำ เช่น butter ในภาษาอังกฤษ สามารถเป็นได้ทั้งคำนาม เช่น How to spread butter on bread และคำกริยา เช่น How do you butter your toast? ในภาษาไทย ใช้คำว่า ไลน์ (Line) ซึ่งเป็นคำนามที่หมายถึง แอปพลิเคชันในสื่อสังคมที่ใช้ติดต่อสื่อสาร เป็นคำกริยา เช่น ไลน์ไปหาเมื่อวานแต่เธอไม่ตอบ

คำย่อ (acronyms) เป็นการนำตัวอักษรแรกของคำหรือพยางค์ที่ปรากฏต่อเนื่องกันมาสร้างเป็นคำใหม่ ซึ่งอาจออกเสียงได้เป็นคำ เช่น WHO (อ่านว่า ฮู) ที่มาจากตัวอักษรแรกของแต่ละคำที่ปรากฏในชื่อองค์กร World

Health Organization หรือออกเสียงตามตัวอักษรที่ปรากฏ เช่น กระทรวง สธ. (อ่านว่า สอ-ทอ) ที่มาจกตัวอักษรแรกของพยางค์ในคำว่า สาธารณสุข

การแปลง (derivation) เป็นการสร้างคำจากการนำหน่วยคำเติม (affix) ซึ่งหมายถึง หน่วยคำไม่อิสระที่ใช้ประกอบกับหน่วยคำอื่น เพื่อทำให้เกิดเป็นคำใหม่ที่มีความหมายและ/หรือประเภทของคำต่างไป เช่น friend เป็นคำนาม เติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) “un” กลายเป็นคำว่า unfriend ที่เป็นคำกริยา หมายถึง เลิกเป็นเพื่อน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนทั้งความหมายและประเภทของคำ หรือเติมหน่วยคำเติมหลัง (suffix) “ly” ที่ท้ายคำว่า friend กลายเป็นคำว่า friendly ที่เป็นคำคุณศัพท์ หมายถึง มีลักษณะเป็นมิตร ซึ่งเป็นการเปลี่ยนทั้งความหมายและประเภทของคำ อีกลักษณะหนึ่งคือหน่วยคำเติมกลาง (affix) เช่นที่พบในคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย เช่น สระอำ+น ในคำว่า เกิด เป็น กำเนิด กัน เป็น กำนัน

การสร้างคำจากหลายกระบวนการร่วมกัน (multiple processes) เป็นการสร้างคำจากหลายกระบวนการข้างต้น เช่น ในภาษาอังกฤษ คำว่า deli ที่หมายถึง แผงขายอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ชีส ไส้กรอก แฮม ผักสลัด เป็นการใช้กระบวนการยืมคำในคำว่า delicatessen จากภาษาเยอรมัน จากนั้น ใช้กระบวนการตัดคำที่เป็นการลดพยางค์ของคำให้สั้นลงเหลือเพียงส่วนต้นคือ deli ในภาษาไทย เช่น คำว่า โทร ใช้กระบวนการตัดคำด้วยการลดพยางค์ของคำว่า โทรศัพท์ ให้เหลือเพียงส่วนต้น และใช้กระบวนการ การเปลี่ยนหน้าที่ของคำเปลี่ยนประเภทของคำจากคำนามเป็นคำกริยา เช่น เย็นนี้จะโทรไปหา

ฟรอมคิน รอดแมน และไฮแอมส์ (Fromkin, Rodman, and Hyams, 2017, p. 43-59) กล่าวถึงกระบวนการสร้างคำ 6 กระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับที่ยูลได้เสนอไว้ 3 กระบวนการ ได้แก่ การแปลง การสร้างคำย้อนกลับ และการประสมคำ และมีกระบวนการเพิ่มเติมจากยูล ได้แก่

การผันคำ (inflection) เป็นการเติมหน่วยคำวิภัติปัจจัย (inflectional morpheme) ซึ่งเป็นหน่วยคำไม่อิสระกับรากศัพท์ (root) เพื่อให้ความหมายทางไวยากรณ์ของคำนั้นเปลี่ยนไป เช่น -s ที่เติมท้ายกริยาเพื่อแสดงบุรุษที่สามเอกพจน์ในปัจจุบันกาล หรือ -ed ที่เติมท้ายกริยาเพื่อแสดงอดีตกาล

การซ้ำ (reduplication) เป็นการซ้ำรูปคำบางส่วนหรือทั้งรูป เช่น ในภาษาซามัว คำว่า savali หมายถึง he travels หากมีการซ้ำบางส่วนของคำเป็น savavali จะหมายถึง they travel ในภาษามาลาย คำว่า orang หมายถึง person หากมีการซ้ำรูปคำเป็น orang orang จะหมายถึง people

การเสริมต่างรูป (suppletion) เป็นการใช้รูปคำหนึ่งแทนที่อีกรูปคำหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งไม่สามารถใช้กฎการผันตามปกติได้ เช่น child เมื่อแสดงในรูปพหูพจน์กลายเป็น children หรือ sing เมื่อใช้ในรูปอดีตกาลกลายเป็น sang

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดของยูล (Yule, 2006) ในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากเป็นแนวคิดที่เสนอกระบวนการสร้างคำที่หลากหลายและสอดคล้องกับข้อมูลที่นำมาศึกษา

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ (Semantic change)

คำที่ปรากฏใช้ในภาษาต่าง ๆ มักมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย หากพิจารณาในด้านขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงนั้น แบ่งออกได้เป็น ความหมายกว้างออก (Semantic broadening) และความหมายแคบเข้า (Semantic narrowing) (Ullmann, 1970 อ้างใน นันทนา วงษ์ไทย, 2563)

ความหมายกว้างออก หมายถึง การที่คำมีความหมายกว้างออกไปกว่าเดิม เช่น คำว่า aunt ที่สมัยก่อนหมายถึง พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ เท่านั้น แต่ในปัจจุบัน มีความหมายกว้างออกไป หมายถึง พี่สาวหรือน้องสาวของแม่ได้ด้วย หรือ คำว่า เท ที่หมายถึง ตะแคงหรือเอียงภาชนะเพื่อให้สิ่งที่อยู่ในนั้นไหลลงไปหรือออกไป เช่น เทน้ำ เทขยะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 579) แต่ปัจจุบันยังหมายถึง ทิ้ง เช่น วันนี้โดนเพื่อนเท ไม่มาตามนัด หรือ คบกันไม่นาน แพนก็เทไปหาคนใหม่

นอกจากนี้ ความหมายกว้างออกยังเกิดกับชื่อเฉพาะ (proper names) หรือชื่อสินค้า (brand names) ได้เช่นกัน ดังตัวอย่าง ลิกวิด เปเปอร์ (liquid paper) ที่หมายถึง น้ำยาลบคำผิด เป็นชื่อเฉพาะของอุปกรณ์การเขียน ปัจจุบันอยู่ในรูปแบบของปากกา แต่คำว่า ลิกวิด ยังหมายถึง เทลบคำผิด ด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าความหมายของลิกวิด เปเปอร์ ขยายจากเดิมที่เป็นน้ำยาที่บรรจุอยู่ในปากกา หมายถึง เทที่ใช้ลบคำผิดได้ด้วย หรือชื่อสินค้า มามา ถูกใช้แทนบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่ใช้ชื่อทางการค้าอื่น

ความหมายแคบเข้า หมายถึง การที่คำมีขอบเขตทางความหมายลดลงจากเดิม เช่น คำว่า boy สมัยก่อนหมายถึง เพศชายทุกช่วงอายุ แต่ปัจจุบัน หมายถึง เด็กชาย เท่านั้น หรือ คำว่า บ่าว ที่หมายถึง ชายหนุ่ม และใช้ในความหมายของชายที่แต่งงานกับเจ้าสาว ที่เรียกว่า เจ้าบ่าว รวมถึงมีความหมายว่าคนรับใช้ แต่ในปัจจุบัน มักใช้ในความหมายของเจ้าบ่าวเท่านั้น (ยกเว้นภาษาถิ่นที่ยังคงเรียกชายหนุ่มว่า บ่าว อยู่)

ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่กล่าวมาข้างต้นอาจเกิดจากกระบวนการทางความหมายที่เรียกว่า อุปลักษณ์ หรือ นามนัย นันทนา วงษ์ไทย (2563) กล่าวว่าอุปลักษณ์ คือ การนำของที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันกับสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายเทียบเพื่อให้เกิดจินตภาพที่กว้างไกลโดยไม่ใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น เป็น ดัง ราว แต่สามารถรับรู้ได้โดยนัยว่าหมายถึงสิ่งใด (หน้า 135) ตัวอย่างเช่น นักรบชุดขาว ที่มีความหมายตรงตามรูปคำ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการต่อสู้ที่สวมชุดสีขาว แต่เมื่อนำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ หมายถึง หมอและพยาบาล (ซึ่งปกติจะสวมเครื่องแบบสีขาว) ที่ทำหน้าที่ในการต่อสู้กับเชื้อโรคโควิด-19 ซึ่งเปรียบเทียบเป็นศัตรู เพื่อรักษาคนป่วยที่ติดเชื้อมาจากเชื้อโรคดังกล่าว การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ในตัวอย่างข้างต้นทำให้คำว่า นักรบชุดขาว มีความหมายเพิ่มเติมจากความหมายประจำรูป ในขณะที่ นามนัย คือ การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายแสดงลักษณะเด่นหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงแทนสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงนั้น (หน้า 151) ตัวอย่างเช่น ฉันชอบอ่านนิวกลม คำว่า นิวกลม ซึ่งเป็นนามปากกาของนักเขียนคนหนึ่ง ถูกนำมาใช้เพื่อหมายถึง ผลงานของนักเขียนคนนั้น ทำให้นามปากกา นิวกลม ไม่ได้มีความหมายเพียงชื่อแฝงที่นักเขียนใช้แทนชื่อจริงของตน แต่ยังมีความหมายเพิ่มเติมเพื่ออ้างถึงผลงานของนักเขียนคนนั้นอีกด้วย

2.3 ความถูกต้องทางการเมือง (Political correctness)

เว็บไซต์สารานุกรมบริตานิกา (Britannica, 2021) นิยามคำว่า Political correctness ว่าเป็นคำที่ใช้เพื่ออ้างถึงภาษาที่มีวัตถุประสงค์จะให้เกิดการกล่าวโทษต่อบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ความพึงพอใจทางเพศ ให้น้อยที่สุด คำนี้ปรากฏใช้เป็นครั้งแรกในทางการเมืองสมัยที่เกิดการปฏิวัติในประเทศรัสเซียในปี ค.ศ. 1917 โดยใช้เพื่อกล่าวถึงการยึดนโยบายและหลักการของพรรคคอมมิวนิสต์ในสหภาพโซเวียต ในทางภาษา คำว่า Political correctness มีที่มาจากความต้องการที่จะกำจัดความแตกต่างของกลุ่มคนที่มีอัตลักษณ์แตกต่างกันด้วยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ โดยอ้างแนวคิดชาเพียร์-วอร์ฟ ที่กล่าวว่าการรับรู้ความเป็นจริงของเราถูกกำหนดโดยกระบวนการทางความคิด ซึ่งได้รับอิทธิพลจากภาษาที่เราใช้ ดังนั้น ภาษาจึงกำหนดความเป็นจริง รวมถึงสั่งการให้เราคิดและตอบสนองต่อความเป็นจริงนั้น นอกจากนี้ ภาษายังแสดงให้เห็นและสร้างให้เราเกิดอคติ ด้วยเหตุนี้ หากเราใช้ภาษาที่เหยียดเพศ (sexist language) ก็เป็นการสนับสนุนให้เราเป็นคนเหยียดเพศ หรือหากเราใช้ภาษาที่เหยียดชาติพันธุ์ (racial language) ก็จะทำให้เราเกิดการเหยียดชาติพันธุ์เช่นกัน Andrews (1996) เรียกการใช้ภาษาเช่นนี้ว่า Cultural Sensitivity หรือ ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม และยกตัวอย่างของการใช้ภาษาที่มีความเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความอ่อนไหวในประเด็นของความเท่าเทียมและช่วยกำจัดมุมมองชายเป็นใหญ่ในสังคมอเมริกัน เช่น การใช้คำว่า woman แทนคำว่า girl ใช้คำว่า hearing impaired แทนคำว่า deaf ใช้คำว่า chair แทนคำว่า chairman รวมถึงการเปลี่ยนการเรียกคนผิวสีดำ จากเดิมที่เรียกว่า “นิโกร” “คนผิวสี” “คนดำ” เป็น “แอฟริกันอเมริกัน” แทน หรือการเลี่ยงการใช้สรรพนาม he, she ในภาษาอังกฤษซึ่งเป็นการระบุเพศที่เฉพาะเจาะจง ไปใช้สรรพนามพหูพจน์ they ที่ไม่ระบุเพศ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้รวบรวมคำภาษาอังกฤษที่พบในระยะเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จากแหล่งข้อมูลในสื่อออนไลน์ของประเทศไทย โดยการค้นคำสำคัญ “ศัพทยุคโควิด” ในเว็บไซต์ google.com ในระหว่างวันที่ 1 – 5 มิถุนายน 2564 และคัดเลือกเฉพาะเว็บไซต์ที่แสดงคำภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวจำนวน 20 เว็บไซต์ จากนั้นคัดคำที่ซ้ำกันออก เพื่อนำมาวิเคราะห์การสร้างคำตามแนวคิดของยูล (Yule, 2006) จัดหมวดหมู่ทางความหมายของคำ โดยพิจารณาจากความหมายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางความหมายตามแนวคิดของอูลล์แมนน์ (Ullmann, 1970)

4. ผลการศึกษา

จากการเก็บข้อมูล พบคำภาษาอังกฤษที่พบในระยะเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จากแหล่งข้อมูลในสื่อออนไลน์ของประเทศไทยจำนวน 53 คำ ซึ่งเป็นการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมา

ใช้ในความหมายใหม่ที่เฉพาะเจาะจงในบริบทของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสนี้จำนวน 14 คำ อีก 39 คำเป็นคำเกิดจากกระบวนการสร้างคำ 6 กระบวนการ ได้แก่ การประสมคำ (compounding) การใช้กระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน (multiple processes) การหลอมคำ (blending) การยืมคำ (borrowing) การแปลง (derivation) และคำย่อ (acronyms) ความถี่ของกระบวนการสร้างคำแสดงให้เห็นได้ดังตารางที่ 1

กระบวนการสร้างคำ	จำนวน	ร้อยละ
การประสมคำ	29	74.36
กระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน	5	12.83
การหลอมคำ	2	5.13
การยืมคำ	1	2.56
การแปลง	1	2.56
คำย่อ	1	2.56
รวม	39	100

ตาราง 1. ความถี่ของกระบวนการสร้างคำ

คำที่พบสามารถจัดหมวดหมู่ทางความหมายของคำออกได้ 10 หมวดหมู่ ได้แก่ การปฏิบัติตัว การป้องกัน อุปกรณ์ การตรวจโรค คน/กลุ่มคน สถานที่ การแพร่ระบาด ชื่อวัคซีน ชื่อเชื้อไวรัสโควิด-19 และโรค/อาการที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากสถานการณ์โรคโควิด-19 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 หมวดการปฏิบัติตัว

คำกลุ่มนี้เกิดจากการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ โดยพบทั้งที่เป็นการใช้คำ ๆ เดียวและใช้กระบวนการประสมคำ โดยนำคำมากกว่า 1 คำมาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อสื่อความหมายใหม่ในบริบทของสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบจำนวน 9 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การใช้คำ ๆ เดียวในความหมายใหม่ พบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Quarantine (การกักตัว)

คำนี้หมายถึง การแยกตัวออกมาจากผู้อื่นหลังจากพบปะหรือใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อและมีโอกาสเสี่ยงจะติดเชื้อ เมื่อนำมาใช้ในสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบว่าเป็นการใช้เพื่อหมายถึงการกักตัวหรือแยกตัวออกมาจากผู้อื่นเป็นเวลาอย่างน้อย 14 วัน หลังจากพบปะหรือใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด-19 และมีโอกาสเสี่ยงจะติดเชื้อ

Isolation (การแยกตัวผู้ป่วยที่เป็นโรคติดต่อ)

คำนี้มีความหมายว่า การแยกตัวออกมาจากผู้อื่น เช่นกัน เมื่อนำมาใช้ในสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบว่าเป็นการใช้เพื่อหมายถึง การแยกตัวออกมาจากผู้อื่นในกรณีที่บุคคลคนนั้นเกิดการติดเชื้อโควิด-19 แล้ว

คำที่เกิดจากกระบวนการประสมคำพบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Social distancing (การรักษาระยะห่างทางสังคม)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า social (ทางสังคม) และ distancing (ระยะห่าง) มาประกอบเข้าด้วยกัน ในบริบทนี้เป็นการลดการมีปฏิสัมพันธ์กันของคนในที่ที่มีคนจำนวนมากอยู่รวมกัน ให้มีระยะจากผู้อื่นอย่างน้อย 1 เมตรเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา2019

Physical distancing (การเว้นระยะห่างทางกายภาพ)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า physical (ทางกายภาพ) และ distancing (ระยะห่าง) มาประกอบเข้าด้วยกัน คำนี้เป็นคำที่มาแทนคำว่า Social distancing UNICEF (2020) เขียนบทความเกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนคำมาใช้ คำนี้ว่าองค์การอนามัยโลกเปลี่ยนมาใช้คำว่า Physical distancing เนื่องจากคำว่า Social distancing อาจทำให้ตีความได้ว่าต้องลดสถานะความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น หรือแยกตัว ไม่ข้องเกี่ยวกับคนในครอบครัวหรือเพื่อนสนิท ซึ่งในสถานการณ์การแพร่กระจายของโรคระบาดนี้ มนุษย์ยังคงต้องการแสดงความรู้สึกหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอยู่ แม้จะเป็นทางไกลก็ตาม

State Quarantine (การกักตัวที่ศูนย์ควบคุมโรคของหน่วยงานรัฐ)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า state (รัฐ) และ quarantine (การแยกตัวออกมาจากผู้อื่น) มาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อหมายถึง การแยกตัวของผู้ติดเชื้อที่เป็นผู้เดินทางมาจากต่างประเทศในสถานที่ที่จัดขึ้นโดยภาครัฐ เพื่อควบคุมและตรวจสอบการติดเชื้อโรคโควิด-19

Home Quarantine (การกักตัวที่บ้านสำหรับกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อ)

คำนี้เป็นการนำคำว่า home (บ้าน) มาประกอบเข้ากับ quarantine (การแยกตัวออกมาจากผู้อื่น) ใช้ในความหมายของการกักตัวของผู้ที่เดินทางเข้ามาจากประเทศที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 ในที่พักอาศัย เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 14 วันหลังจากกลับถึงประเทศไทย

Home Isolation (การกักตัวที่บ้าน)

คำนี้เป็นการนำคำว่า home (บ้าน) มาประกอบเข้ากับ Isolation (การแยกตัวออกมาจากผู้อื่น) ใช้ในความหมายของ การกักตัวของผู้ป่วยที่ติดเชื้อโควิด-19 แต่ไม่แสดงอาการหรือแสดงอาการเพียงเล็กน้อย

New Normal (ความปกติในรูปแบบใหม่)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า new (ใหม่) และ normal (ปกติ) มาประกอบเข้าด้วยกัน ใช้ในความหมายของ พฤติกรรมในชีวิตประจำวันในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา2019 เช่น การที่ต้องสวมหน้ากากอนามัยอยู่เสมอมือต้องอยู่ข้างนอก หมั่นล้างมือ รับประทานอาหารสุก รักษาระยะห่างกับผู้อื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ในการดำรงชีวิตในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19

Work from home (WFH) (การทำงานจากที่บ้าน)

คำนี้มีการสร้างคำขึ้นใช้สองแบบคือ การนำคำว่า work (ทำงาน) from (จาก) home (บ้าน) มาประกอบเข้าด้วยกัน และแบบคำย่อ คือนำตัวอักษรแรกของแต่ละคำมาเพื่อสื่อความหมาย เพื่อหมายถึง รูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนจากการเดินทางไปทำงานที่บริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้เป็นการทำงานที่บ้าน เพื่อลดโอกาสการแพร่กระจายของเชื้อโรคและลดการติดเชื้อในเวลาเดียวกัน

จากคำต่าง ๆ ข้างต้น จะสังเกตได้ว่าคำหมวดนี้จะมีคำที่แสดงระยะห่าง ได้แก่ distance, isolation, quarantine และสถานที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ home แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารความสำคัญของการลดการสัมผัสใกล้ชิดระหว่างบุคคล และการเดินทางไปในที่สาธารณะ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสี่ยงในการติดเชื้อโรค ส่วนในภาษาไทย จะใช้คำดังกล่าวด้วยการทับศัพท์และการยืมความหมายแล้วสร้างคำขึ้นใช้

4.2 หมวดการป้องกัน

คำกลุ่มนี้เกิดจากการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ โดยพบจำนวน 2 คำ ที่เกิดจากกระบวนการประสมคำและการยืมคำ เพื่อสื่อความหมายใหม่ในบริบทของสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ดังนี้

Lockdown (การปิดเมืองหรือปิดประเทศ)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า lock (ล็อก) และ down (ลง) มาประกอบเข้าด้วยกัน โดยทั่วไป หมายถึง การปิดเมืองหรือปิดประเทศ ที่ห้ามไม่ให้ผู้คนเข้าหรือออกระหว่างที่มีเหตุอันตราย แต่ในสถานการณ์โควิด หมายถึง การปิดเมืองหรือปิดประเทศในลักษณะของมาตรการสกัดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

Curfew (การประกาศห้ามประชาชนออกจากบ้านตามเวลาและพื้นที่ที่กำหนด)

คำนี้เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาฝรั่งเศส coverfeu ที่เกิดจากการประกอบกันเข้าของคำกริยา couvrir ที่แปลว่า ปกคลุม และคำว่า feu ที่แปลว่า ไฟ เนื่องจากในสมัยก่อน บ้านเรือนในยุโรปทำจากไม้และปลูกติด ๆ กัน เมื่อเกิดไฟไหม้ ไฟจึงลามต่อกันจนเกิดความเสียหายหนัก จึงได้มีแนวทางให้ดับเตาไฟในเวลาเย็น โดยการสั่นระฆังเป็นสัญญาณเมื่อเวลามาถึง ต่อมาก็ยังคงใช้การสั่นระฆังเป็นสัญญาณเมื่อเวลาเย็นมาถึง และเรียกว่า coverfeu โดยใช้เป็นสัญญาณให้คนกลับบ้าน (Merriam-Webster, 2021) เมื่อยืมมาใช้ในภาษาอังกฤษ มีความหมายว่า ข้อบังคับหรือข้อกำหนดให้บุคคลอยู่บ้านในช่วงเวลาที่กำหนด เมื่อใช้ในสถานการณ์โควิด หมายถึง การห้ามออกนอกเคสสถานในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เพื่อควบคุมการระบาดของไวรัสโควิด-19

คำภาษาอังกฤษในหมวดนี้เป็นคำที่โดยปกติแล้วมีการใช้ในสถานการณ์อันตรายร้ายแรงอื่น ๆ เช่นกัน โดยในสถานการณ์การแพร่ของโรคระบาดนี้ คำดังกล่าวมีความหมายเกี่ยวข้องกับการปิดหรือจำกัดพื้นที่เพื่อลดการแพร่ระบาด ในภาษาไทยจะใช้คำดังกล่าวด้วยการทับศัพท์

4.3 หมวดอุปกรณ์

คำกลุ่มนี้นี้เกิดจากกระบวนการประสมคำ โดยนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ เพื่อสื่อความหมายใหม่
ในบริบทของสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบจำนวน 4 คำ ดังนี้

Face shield (หน้ากากคลุมหน้า กระบังกันใบหน้า)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า face (หน้า) และ shield (โล่) มาประกอบเข้าด้วยกัน เป็นอุปกรณ์ที่ทำจากพลาสติกคลุมทั้งใบหน้า เพื่อป้องกันสิ่งของกระเด็นโดยใบหน้า แต่ในสถานการณ์ของโรคระบาดนี้ มีความหมายเพิ่มขึ้น หมายถึง เป็นอุปกรณ์ที่คลุมทั้งใบหน้า เพื่อป้องกันละอองฝอยที่มีเชื้อโควิด-19 เข้าสู่ตา จมูก และปาก ในที่นี้ การใช้คำว่า shield มีการนำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ เนื่องจากความหมายประจำรูปของ shield หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันอันตรายจากการสู้รบ เช่น กระสุน หอก ดาบ มีลักษณะเป็นแผ่นโลหะ แต่ต่อมาคำนี้ถูกขยายความหมายเพิ่มเติม หมายถึง อุปกรณ์ที่ข้างใส่เพื่อป้องกันเศษโลหะ สะเก็ดไฟ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นี้ ใช้คำนี้เพื่ออ้างถึงอุปกรณ์ที่ผู้คนสวมใส่เพื่อป้องกันเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย

Face mask (หน้ากากอนามัย)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า face (หน้า) และ mask (หน้ากาก) มาประกอบเข้าด้วยกัน เป็นอุปกรณ์ที่ทำจากเส้นใยที่มีคุณสมบัติในการดูดซับความชื้นจากผู้สวมใส่ ช่วยดักจับเชื้อโรค และป้องกันการกระจายของของเหลวจากผู้ป่วยที่ติดเชื้อโควิด-19 โดยใช้สายคล้องสวมที่หูทั้งสองข้าง หน้ากากจะคลุมส่วนจมูกและปาก โดยปกติอุปกรณ์นี้จะใช้ในทางการแพทย์ แต่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 หน้ากากอนามัยกลายเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ทุกคนต้องใช้เพื่อป้องกันตัวเองจากเชื้อโรค

Alcohol spray (แอลกอฮอล์ สเปรย์)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า alcohol (แอลกอฮอล์) และ spray (น้ำพ่น) มาประกอบเข้าด้วยกัน เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยทำความสะอาดมือ เพื่อสุขอนามัย ในบริบทของสถานการณ์โควิด มีความหมายเพิ่มขึ้น หมายถึง อุปกรณ์ที่ช่วยลดความเสี่ยงของการติดเชื้อโรคโควิด-19 จากการหยิบจับและสัมผัส

Personal Protective Equipment (PPE) (อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล หรือ ชุดพีพีอี)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า personal (ส่วนตัว) protective (ป้องกัน) และ equipment (อุปกรณ์) มาประกอบเข้าด้วยกัน และเรียกว่า PPE ด้วยการสร้างคำแบบคำย่อ เป็นชุดที่ประกอบด้วย ชุดกาวน์รัดคลุมศีรษะ หน้ากาก N95 แวนตา และถุงมือ หากต้องการทำหัตถการคนไข้ คือการรักษาผู้ป่วยโดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าสู่ร่างกายผู้ป่วย เช่น เจาะเลือด ทำแผล ให้น้ำเกลือ การฉีดยา เป็นต้น จะมีเครื่องป้องกันเพิ่ม คือ กระบังป้องกันใบหน้า (face shield) (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

ในหมวดคำเกี่ยวกับอุปกรณ์ สังเกตว่าจะมีคำที่มีความหมายเกี่ยวกับการป้องกัน เช่น shield mask protective และคำแสดงอวัยวะสำคัญที่เป็นช่องทางผ่านของเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ คือ ใบหน้า รวมถึงอุปกรณ์

สำคัญที่ช่วยรักษาความสะอาดที่สามารถทดแทนการล้างมือบ่อย ๆ ตามมาตรการรักษาความสะอาดเพื่อฆ่าไวรัสได้ คือ แอลกอฮอล์ ในภาษาไทย จะใช้คำดังกล่าวด้วยการทับศัพท์

4.4 หมวดการตรวจโรค

คำกลุ่มนี้เกิดจากการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ โดยพบทั้งที่เป็นการใช้คำ ๆ เดียวและใช้กระบวนการประสมคำ โดยนำคำมากกว่า 1 คำมาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อสื่อความหมายใหม่ในบริบทของสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบจำนวน 3 คำ ดังนี้

การใช้คำ ๆ เดียวในความหมายใหม่ พบในคำว่า Swab (การตรวจด้วยการใช้ไม้แหย่จมูก) ที่มีความหมายว่า ด้ามที่ปลายด้านหนึ่งมีวัสดุที่สามารถป้ายหรือกวาดสิ่งของออกจากพื้นที่ได้ เช่น ไม้กวาด ไม้ถูพื้น ในบริบทสถานการณ์ของโรคโควิด-19 คำนี้ถูกนำมาใช้หมายถึง ก้านที่ใช้ป้ายสารคัดหลั่งจากโพรงจมูกหรือช่องคอเพื่อเป็นตัวอย่างส่งตรวจต่อไป และยังหมายถึง สารคัดหลั่งที่ได้จากการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวอีกด้วย

คำที่เกิดจากกระบวนการประสมคำพบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Rapid Test (ชุดตรวจหาภูมิคุ้มกัน)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า rapid (รวดเร็ว) และ test (การตรวจ) มาประกอบเข้าด้วยกัน หมายถึง อุปกรณ์ตรวจหาเชื้อไวรัสและภูมิคุ้มกันเบื้องต้น สามารถทราบผลได้ภายใน 10 – 15 นาที

Real-time Polymerase Chain Reaction (RT-PCR) (อาร์ที-ซีพีอาร์)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า Polymerase (เอนไซม์ดีเอ็นเอชนิดหนึ่ง) chain (ลูกโซ่) และ reaction (ปฏิกิริยา) มาประกอบเข้าด้วยกัน ในภาษาไทยใช้คำว่า ปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอร์ และขยายด้วยคำว่า real-time (ในเวลาทันที) และเรียกว่า RT-PCR ด้วยการสร้างคำแบบคำย่อ หมายถึง กระบวนการสังเคราะห์ชิ้นส่วนดีเอ็นเอในหลอดทดลอง เป็นการตรวจหาเชื้อไวรัสและภูมิคุ้มกัน ใช้เวลาในการทราบผล 3-5 ชั่วโมง เนื่องจากต้องมีการวัดผลผ่านห้องปฏิบัติการ ถือเป็นการตรวจที่มีความถูกต้องแม่นยำมาก สามารถตรวจจับเชื้อไวรัสในปริมาณน้อยได้ (สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2563)

สังเกตว่าคำในหมวดนี้จะมีคำที่แสดงความหมายของตัวอย่างที่ใช้ตรวจและความรวดเร็ว ซึ่งอาจเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดลูกกลามใหญ่มาก มีกระจายไปสู่คนจำนวนมากในสังคม จึงมีการคิดค้นอุปกรณ์การตรวจที่สามารถทราบผลได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว เพื่อจะได้ดำเนินการมาตรการรักษาหรือการป้องกันการแพร่กระจายโรคในลำดับถัดไปได้อย่างทันท่วงที

4.5 หมวดคน/กลุ่มคน

คำกลุ่มนี้เกิดจากการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ โดยพบทั้งที่เป็นการใช้คำ ๆ เดียว การใช้กระบวนการประสมคำ กระบวนการแปลง กระบวนการหลอมคำ และกระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน เพื่อสื่อความหมายใหม่ในบริบทของสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบจำนวน 8 คำ ดังนี้

การใช้คำ ๆ เดียว พบในคำว่า Cluster (การติดเชื่อเป็นกลุ่มก้อน)

คำนี้เป็นได้ทั้งคำนามและกริยา เช่น She walked past a *cluster* of students. หรือ Children *cluster* around the clown. หมายถึง กลุ่ม (คำนาม) ล้อมเป็นกลุ่ม (คำกริยา) แต่เมื่อนำมาใช้ในบริบทของการสื่อสารในสภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 หมายถึง การมีผู้ติดเชื่อเป็นกลุ่มก้อนในบริเวณนั้น ๆ ซึ่งในภาษาไทยมักใช้ทับศัพท์ เช่น แคมป์คนงานเป็น*คลัสเตอร์*ที่พบใหม่

การใช้กระบวนการประสมคำ พบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Patient Under Investigation (PUI) (ผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื่อไวรัสโคโรนา 2019)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า patient (ผู้ป่วย) under (ภายใต้) และ investigation (การสอบสวน) มาประกอบเข้าด้วยกัน หมายถึง คนที่มีอาการและประวัติเสี่ยงต้องได้รับการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา

Herd immunity (ภูมิคุ้มกันหมู่)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า herd (หมู่ ฝูง) และ immunity (ภูมิคุ้มกัน) มาประกอบเข้าด้วยกัน หมายถึง การทำให้คนส่วนใหญ่ในชุมชนเกิดภูมิคุ้มกัน ไม่ว่าจะโดยธรรมชาติ กล่าวคือ ให้คนหมู่มากติดเชื่อ หรือโดยการฉีดวัคซีนก็ตาม ในบริบทสถานการณ์โควิด-19 หมายถึง ภูมิคุ้มกันต่อโรคโควิด-19 (สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ, 2564)

การใช้กระบวนการแปลง พบในคำว่า Anti-masker (ผู้ที่ต่อต้านการสวมหน้ากากอนามัย)

คำนี้เกิดจากการเติมหน่วยคำเติมหลัง -er เข้าไปท้ายคำว่า mask (หน้ากาก) และเติมหน่วยคำเติมหน้า anti- (ต่อต้าน) เข้าไป

การใช้กระบวนการหลอมคำ พบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Covidiot (คนที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามมาตรการป้องกันโรคโควิด)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า covid มาประกอบกับคำว่า idiot (คนที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง) หมายถึง คนที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามมาตรการป้องกันโรคโควิด เช่น สัมผัสใกล้ชิดกัน รับประทานอาหารโดยใช้ช้อนส้อมร่วมกัน

Covidient (คนที่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิดอย่างเคร่งครัด)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า covid มาประกอบกับคำว่า obedient (เชื่อฟัง) หมายถึง คนที่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิดอย่างเคร่งครัด เช่น รักษาระยะห่าง สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา

การใช้กระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน พบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Super Spreader (ผู้ที่แพร่เชื่อไปในวงกว้าง)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า super (เกินปกติ) และ spreader (ผู้แพร่กระจาย) มาประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งหากพิจารณาที่คำว่า spreader จะเห็นว่าเกิดการสร้างคำแบบการแปลง ที่เป็นการเติมหน่วยคำเติมหลัง -er เข้าไปท้ายคำว่า spread ทำให้รียานี้กลายเป็นคำนามที่อ้างถึงคน จึงจัดว่าเป็นการสร้างคำจากหลายกระบวนการ ในบริบทสถานการณ์ของโรคโควิด หมายถึง ผู้ที่แพร่เชื้อไวรัสโควิด-19

Anti-vaxxer (ผู้ที่ต่อต้านวัคซีน)

คำนี้เกิดจากการสร้างคำจากหลายกระบวนการด้วยกัน ได้แก่ การตัดคำ โดยตัดส่วนท้ายของคำว่า vaccine (วัคซีน) ทิ้ง เปลี่ยนตัว c เป็น x จากนั้นใช้การสร้างคำแบบการแปลง ที่เป็นการเติมหน่วยคำเติมหลัง -er เข้าไปท้ายคำว่า vax และเติมหน่วยคำเติมหน้า anti- (ต่อต้าน) เข้าไป

คนกลุ่มนี้มีความคิดว่าวัคซีนเป็นอันตรายต่อชีวิตและละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีมานานในสังคมตะวันตก (Ratanakul, 2018) เมื่อวัคซีนกลับกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นอีกครั้งในสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้รอดพ้นจากโรคระบาด คนกลุ่มนี้จึงกลับมามีบทบาทอีกครั้ง

คำในหมวดนี้มีทั้งที่อ้างถึงรายบุคคลและกลุ่มคน ทำให้เห็นถึงความร้ายแรงของโรคโควิด-19 ในลักษณะของโรคที่เกิดขึ้นได้คน ๆ หนึ่งและสามารถแพร่ไปยังบุคคลอื่นได้ และคำที่อ้างถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมส่วนตัวในการป้องกันโรคที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม โดยจะพบคำที่แสดงสิ่งที่สำคัญในการป้องกันโรค ได้แก่ หน้ากากอนามัย และวัคซีน ในคำที่อ้างถึงคนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4.6 หมวดสถานที่

คำกลุ่มนี้เกิดจากกระบวนการประสมคำและกระบวนการหลอมคำ ของคำที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาอังกฤษ โดยพบการใช้เพื่อสื่อความหมายใหม่ในบริบทของสถานการณ์ของโรคโควิด-19 พบจำนวน 4 คำ ดังนี้

การใช้กระบวนการประสมคำ พบในคำต่าง ๆ ดังนี้

Cohort ward (หอผู้ป่วยรวม)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า cohort (กลุ่ม) และ ward (แผนกในโรงพยาบาล) มาประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งในสถานการณ์ของโรคโควิด-19 มีความหมายหมายถึง หอผู้ป่วยรวมแยกโรคสำหรับรองรับผู้ป่วยติดเชื้อ COVID-19 ออกเป็นสัดส่วน

Isolation room (ห้องแยกผู้ป่วย)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า isolation (การแยกตัว) และ room (ห้อง) มาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อหมายถึง ห้องที่ช่วยป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคในอากาศจากผู้ป่วยสู่ผู้ป่วยคนอื่น หรือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีหน้าที่ดูแลและรักษาผู้ป่วย เพื่อช่วยลดอัตราการติดเชื้อ

Field hospital (โรงพยาบาลสนาม)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า Field (สนาม) และ hospital (โรงพยาบาล) มาประกอบเข้าด้วยกัน คำว่า โรงพยาบาลสนาม นี้เป็นความหมายเชิงอุปลักษณ์ ไม่ได้หมายถึงโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ในสนาม แต่หมายถึง สถานที่ดูแลผู้ป่วยที่มีจำนวนมากเกินขีดความสามารถที่โรงพยาบาลจะรับได้ เช่น วัด โรงเรียน อาคารอเนกประสงค์ เพื่อดูแลผู้ป่วยที่ไม่แสดงอาการ หรือมีอาการน้อย (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

การใช้กระบวนการหลอมคำ พบในคำว่า Hospitel (หอผู้ป่วยเฉพาะกิจ)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า hospital (โรงพยาบาล) มาประกอบกับคำว่า hotel (โรงแรม) หมายถึงสถานที่สำหรับผู้ป่วยโควิด-19 ที่มีอาการน้อยหรือไม่รุนแรง โดยปรับเปลี่ยนโรงแรมให้เป็นพื้นที่เฝ้าระวังอาการ เพื่อให้โรงพยาบาลสามารถรองรับผู้ป่วยหนักได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (Thai PBS, 2564)

คำในหมวดนี้มีความหมายเกี่ยวข้องกับการรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งไม่จำกัดอยู่แต่เพียงโรงพยาบาล ที่เป็นสถานที่ที่จะนึกถึงเมื่อเจ็บป่วย แต่ด้วยความรุนแรงของโรคโควิด-19 การรักษาพยาบาลผู้ป่วยจึงขยายออกไปทั้งที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ อย่าง วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย สนามกีฬา

4.7 หมวดการแพร่ระบาด

คำกลุ่มนี้เกิดจากการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ในความหมายที่เพิ่มขึ้นเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับโรคระบาดโควิด-19 พบจำนวน 4 คำ ดังนี้

Pandemic (การระบาดใหญ่)

คำนี้หมายถึงการแพร่ระบาดของโรคในบริเวณกว้าง เช่น ในหลายประเทศหรือหลายทวีป และมักส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นี้ หมายถึง การระบาดทั่วโลก ซึ่งเป็นการยกระดับการแพร่กระจายของโรคไปสู่ขั้นสูงสุด

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (2563) กล่าวถึง การระบาดของโรคว่ามี 4 ระดับ ระดับที่ 1 เรียกว่า Endemic (โรคประจำถิ่น) คือ โรคที่เกิดขึ้นประจำในพื้นที่นั้น มีอัตราป่วยคงที่และสามารถคาดการณ์ได้ ขอบเขตของพื้นที่อาจเป็นเมือง ประเทศ หรือใหญ่กว่านั้นอย่างกลุ่มประเทศ หรือทวีป เช่น ไข้เลือดออกในประเทศไทย โรคมาลาเรียในทวีปแอฟริกา ระดับที่ 2 เรียกว่า Outbreak (การระบาด) คือ เหตุการณ์ที่มีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ ทั้งในกรณีโรคประจำถิ่น หรือในกรณีโรคอุบัติใหม่ ถึงแม้จะมีผู้ป่วยเพียงรายเดียว เช่น การระบาดของไข้เลือดออกในปี 2562 และระยะแรกของการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ระดับที่ 3 เรียกว่า Epidemic (โรคระบาด) เป็นการระบาดของโรคที่เพิ่มขึ้นอย่างฉับพลัน และแพร่กระจายกว้างขึ้นในเชิงภูมิศาสตร์ มีจำนวนผู้ติดเชื้อเกินกว่าที่คาดการณ์ได้ เช่น โรคอีโบล่าที่ระบาดในทวีปแอฟริกาตะวันตกในปี 2557-2559 รวมถึงการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในประเทศจีนที่รุนแรงขึ้นและแพร่กระจายมายังประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย ระดับที่ 4 เป็นการระบาดสูงสุด เรียกว่า Pandemic (การระบาดใหญ่/ทั่วโลก) เป็นลักษณะของการระบาดของโรคที่แพร่กระจายไปทั่วโลก เช่น การระบาดของไข้หวัดใหญ่ที่

ย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2461 (Spanish flu) หรือการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 และล่าสุดคือการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในปัจจุบัน

Droplets (ละอองฝอยของสารคัดหลั่ง)

คำนี้มีความหมายว่า หยดเล็ก ๆ ของของเหลว แต่เมื่อนำมาใช้ในสถานการณ์ของโรคโควิด-19 หมายถึงละอองฝอยของสารคัดหลั่งที่เกิดจากการไอ จาม หรือพูด ที่อาจทำให้คนที่อยู่ใกล้ ๆ หายใจเอาละอองฝอยเข้าไปและติดเชื้อได้

Transmission (การแพร่กระจายของเชื้อโรค)

คำนี้ หมายถึง การส่งต่อ โดยในบริบทนี้เป็นการแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งเกิดได้จากการสัมผัสสารคัดหลั่งในระบบทางเดินหายใจ เช่น น้ำมูก น้ำลาย เสมหะ หรือละอองฝอย (Droplets) ที่เกิดจากการไอ จาม และการพูดคุยกับผู้ติดเชื้อ โดยละอองฝอยในระบบทางเดินหายใจที่มีเชื้อไวรัสจะเข้าสู่ร่างกายทางปาก จมูกหรือตา และทำให้เกิดการติดเชื้อขึ้น

Airborne (แพร่กระจายทางอากาศ)

คำนี้ หมายถึง ทางอากาศ ใช้ในกรณีการแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งมาในลักษณะของละอองฝอยขนาดเล็ก ที่สามารถกระจายไปได้ไกลในอากาศ และลอยอยู่ในอากาศได้เป็นเวลานาน (ชนินทร์ สาริกฤติ, 2564)

คำในหมวดนี้แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของโรคและการแพร่ระบาดที่เกิดขึ้นอย่างง่ายผ่านอากาศ ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องใช้ในการดำรงชีวิต และผ่านการสัมผัสใกล้ชิด ซึ่งเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์เพื่อให้เห็นถึงมิตรภาพที่มีต่อกัน

4.8 หมวดชื่อวัคซีน

ปัจจุบันชนิดของวัคซีนมีทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) วัคซีนชนิดเชื้อตาย (Inactivate virus) เช่น Sinovac Sinopharm 2) วัคซีนชนิดไวรัสเวกเตอร์ ซึ่งเป็นไวรัสที่ยังมีชีวิตแต่ไม่สามารถแบ่งตัวได้ (Non-replicating viral vector) เช่น Johnson&Johnson AstraZeneca Gamaleya (Sputnik) 3) วัคซีนชนิด mRNA เช่น Pfizer Moderna 4) วัคซีนชนิดส่วนประกอบของโปรตีน เช่น Novavax (โรงพยาบาลรามคำแหง, 2564)

ชื่อวัคซีนดังกล่าวพบว่าเป็นการนำคำที่มีอยู่แล้วมาใช้และพบในกระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน พบจำนวน 8 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การนำคำที่มีอยู่แล้วมาใช้พบในชื่อวัคซีน ดังนี้

ชื่อวัคซีน Johnson&Johnson, AstraZeneca, Gamaleya, Pfizer, Moderna และ Novavax เป็นการนำชื่อทางการค้า ชื่อบริษัท หรือชื่อหน่วยงานมาใช้เพื่อเรียกชื่อวัคซีนที่องค์การดังกล่าวผลิตขึ้น ในขณะที่ชื่อวัคซีน Sputnik ซึ่งเป็นชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งของวัคซีน Gamaleya ของประเทศรัสเซีย เป็นการนำคำที่ใช้เรียกดาวเทียม

ดวงแรกของโลกที่รัสเซียส่งไปในอวกาศ (Gohd, 2020) ลักษณะเช่นนี้เป็นการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษามาขยายความหมายเพิ่มเติม

ส่วนกระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกันพบในชื่อวัคซีน ได้แก่ Sinovac และ Sinopharm ทั้งสองชื่อนี้เกิดจากการสร้างคำจากกระบวนการประสมคำ โดยนำคำว่า sino (จีน) มาประกอบเข้ากับคำว่า vaccine (วัคซีน) และ pharmacy (เภสัชกรรม ร้านขายยา) และใช้กระบวนการตัดคำ ในการตัดส่วนท้ายของคำว่า vaccine และ pharmacy ที่เหลือเพียง vac และ pharm

4.9 หมวดชื่อเชื้อไวรัสโควิด-19

คำกลุ่มนี้เกิดจากการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้ในความหมายที่เพิ่มขึ้นเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับโรคระบาดโควิด-19 โดยพบจำนวน 7 คำ ที่เกิดจากกระบวนการประสมคำและการตัดคำ ดังนี้

การเรียกชื่อเชื้อโรคด้วยการระบุชื่อแหล่งที่มาของเชื้อโรค ได้แก่ Wuhan virus (ไวรัสอู่ฮั่น) หรือ China virus (ไวรัสจีน) ต่อมาเมื่อไวรัสมีการปรับตัวกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ต่าง ๆ ก็เรียกชื่อตามประเทศที่พบสายพันธุ์ใหม่ขึ้น เช่น Indian variant (สายพันธุ์อินเดีย) UK variant (สายพันธุ์อังกฤษ) South African variant (สายพันธุ์แอฟริกาใต้) Brazilian variant (สายพันธุ์บราซิล) โดยใช้กระบวนการประสมคำ นอกจากนี้ยังพบข้อมูลที่กล่าวว่า คำว่า COVID มาจาก Chinese Originated Viral Infectious Disease (Infotagion, 2020) ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นกระบวนการสร้างคำแบบคำย่อ

อย่างไรก็ดี การเรียกชื่อสายพันธุ์ตามสถานที่หรือแหล่งที่มีการตรวจพบเชื้อเป็นการใช้ภาษาที่อาจส่งผลเสียกับผู้ที่อาศัยในประเทศนั้น เนื่องจากถูกตีตรา (stigma) ว่าเป็นผู้มาจากแหล่งแพร่เชื้อโรค และนำไปสู่ความเกลียดชังกันที่สุดในที่สุด ดังที่มีเหตุการณ์ชาวเอเชียในต่างประเทศถูกทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรงหลังจากเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ด้วยเหตุนี้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2021) จึงออกประกาศการเรียกชื่อเชื้อโควิด-19 สายพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีการตรวจพบว่าเป็นเชื้อกลายพันธุ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เชื้อกลายพันธุ์ที่น่ากังวล (Variants of Concern หรือ VOC) และเชื้อกลายพันธุ์ที่น่าสนใจ (Variants of Interest หรือ VOI) และให้เรียกชื่อตามอักษรกรีก เช่น Alpha, Beta, Gamma เพื่อให้ง่ายต่อการพูดถึงเชื้อโรคและลดการตีตราผู้คนที่อาศัยอยู่ในประเทศที่ตรวจพบเชื้อกลายพันธุ์นั้น

ปัจจุบัน องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2021) ได้จัดให้เชื้อกลายพันธุ์ที่มีการตรวจพบครั้งแรกเมื่อเดือนกันยายน 2563 ในประเทศอังกฤษ สายพันธุ์ B.1.1.7 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2563 ในประเทศแอฟริกาใต้ สายพันธุ์ B.1.351 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 ในประเทศบราซิล สายพันธุ์ P.1 และเมื่อเดือนตุลาคม 2563 ในประเทศอินเดีย สายพันธุ์ B.1.617.2 อยู่ในกลุ่มเชื้อกลายพันธุ์ที่น่ากังวล และตั้งชื่อว่า Alpha, Beta, Gamma และ Delta ตามลำดับ และได้จัดให้เชื้อกลายพันธุ์มีการตรวจพบครั้งแรกเมื่อเดือนมีนาคม 2563 ในประเทศสหรัฐอเมริกา สายพันธุ์ B.1.427/B.1.429 เมื่อเดือนเมษายน 2563 ในประเทศบราซิล สายพันธุ์

P.2 เมื่อเดือนธันวาคม 2563 ที่พบในหลายประเทศ สายพันธุ์ B.1.525 เมื่อเดือนมกราคม 2564 ในประเทศฟิลิปปินส์ สายพันธุ์ P.3 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563 ในประเทศสหรัฐอเมริกา สายพันธุ์ B.1.526 เมื่อเดือนตุลาคม 2563 ในประเทศอินเดีย สายพันธุ์ B.1.617.1 และเมื่อเดือนธันวาคม 2563 ในประเทศเปรู สายพันธุ์ C.37 อยู่ในกลุ่มเชื้อกลายพันธุ์ที่น่าสนใจ และตั้งชื่อว่า Epsilon, Zeta, Eta, Theta, Iota, Kappa และ Lambda ตามลำดับ

การนำอักษรกรีกแต่ละตัวอักษร ซึ่งไม่มีความหมายในตัวเองมาใช้อ้างถึงเชื้อไวรัสโคโรนากลายพันธุ์สายพันธุ์ต่าง ๆ เป็นการเลี่ยงไม่ระบุถึงตัวบุคคลหรือสถานที่ ช่วยลดร่องรอยการสื่อความหมายไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นการใช้ภาษาที่ไม่แสดงถึงการแบ่งแยก ตีตราหรือเหยียดผู้อื่น หรือที่เรียกว่า ความถูกต้องทางการเมือง (political correctness) ซึ่งคำนี้หมายรวมถึงการใช้ภาษาเพื่อลดการเหยียดเพศ วัย สติปัญญา ความบกพร่องทางร่างกาย เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม รสนิยม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเหยียดมนุษย์ด้วยกัน

4.10. หมวดยโรค/อาการที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการระบาดโรคโควิด-19

คำกลุ่มนี้เกิดจากกระบวนการประสมคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาเพื่อสื่อความหมายถึงโรคหรืออาการที่เกิดขึ้นกับมนุษย์หลังจากการอุบัติขึ้นของโรคโควิด-19 โดยต้องมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม เมื่อเชื้อโรคโควิด-19 แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและรุนแรงทั่วโลก วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนรูปแบบไปอย่างมาก จนมีคำว่า “New Normal” หรือ วิถีชีวิตปกติใหม่ เกิดขึ้น ไม่เพียงการรักษาสุขอนามัยส่วนตัวด้วยการสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย ๆ เว้นระยะห่างจากบุคคลอื่น หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด รูปแบบการทำงานจากแต่เดิมที่ทำงานในสำนักงานหรือองค์กร มีการเปลี่ยนเป็นทำงานจากที่บ้าน หรือ Work from home ซึ่งจำเป็นต้องมีการใช้แอปพลิเคชันเข้ามาช่วยให้การทำงานยังคงประสิทธิภาพได้ใกล้เคียงจากการทำงานในที่ทำงาน ไม่เว้นแม้แต่การจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถปฏิบัติการในที่ที่ตั้งได้ดังเดิม ก็จำเป็นต้องพึ่งเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนเช่นกัน ด้วยรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเกิดอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ เกิดขึ้น พบคำที่แสดงโรคหรืออาการที่เกิดขึ้นเนื่องจากโรคโควิด-19 จำนวน 4 คำ ดังนี้

Zoom Fatigue (ความเหนื่อยล้าจากการประชุมออนไลน์)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า Zoom (แอปพลิเคชันสำหรับประชุมออนไลน์) และ fatigue (ความเหนื่อยล้า) มาประกอบเข้าด้วยกัน อาการนี้เรียกอีกชื่อว่า Virtual Fatigue ในที่นี้ คำว่า Zoom มีการนำมาใช้ในความหมายที่อ้างถึงแอปพลิเคชันสำหรับประชุมออนไลน์อื่นด้วย เช่น Google Meet, Microsoft Teams, Line VDO Call, FaceTime ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการเปรียบเทียบชนิดหนึ่ง เรียกว่า นามนัย ซึ่งเป็นการนำเอาสิ่งหนึ่งมาใช้เพื่ออ้างถึงอีกสิ่งหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกัน ในที่นี้เป็นนามนัยแบบส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด (Part for Whole)

Ramachandran (2021) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอาการนี้ขึ้น 4 สาเหตุ ได้แก่ 1) การจ้องมองหน้าจอในระยะใกล้เป็นระยะเวลานาน เนื่องจากการประชุมทางไกลผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ แตกต่างจากการประชุมแบบเห็นหน้า ที่ผู้ร่วมประชุมจะมองคู่สนทนาเป็นระยะ ๆ ละสายตาเพื่อบันทึกการประชุม หรือมองสิ่งต่าง ๆ แต่การ

ประชุมออนไลน์ ผู้เข้าประชุมจะต้องจ้องหน้าจอคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา 2) การมองเห็นใบหน้าตนเองตลอดเวลา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อจิตใจ และก่อให้เกิดความเครียด 3) การขยับและเคลื่อนไหวร่างกายน้อยลง หากเป็นการพูดคุยแบบที่ได้พบเจอกันหรือสนทนาทางโทรศัพท์ เราสามารถเดินไปไหนมาไหนได้ แต่การประชุมออนไลน์ทำให้เราต้องนั่งอยู่ที่เดิม ซึ่งการถูกจำกัดการเคลื่อนไหว ทำให้ร่างกายรู้สึกไม่ผ่อนคลาย 4) ความคิดทำงานหนักขึ้นมาก เนื่องจากต้องตีความอวัจนภาษาของผู้ร่วมประชุมจากหน้าจอเล็ก ๆ และแสดงสีหน้าท่าทางมากขึ้นเพื่อให้คู่สนทนารับรู้และตีความได้ว่าเรารู้สึกอย่างไร

Zoom Dysmorphia (โรคไม่ชอบหน้าตาตัวเองเนื่องจากการประชุมออนไลน์)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า Zoom (แอปพลิเคชันสำหรับประชุมออนไลน์) และ Dysmorphia (โรคไม่ชอบรูปร่างหน้าตาตัวเอง) มาประกอบเข้าด้วยกัน โดยคำว่า Zoom ในที่นี้มีการนำมาใช้ในการขยายความหมายแบบนามนัยส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด (Part for Whole) เช่นกับตัวอย่างที่ผ่านมา ส่วนคำว่า Dysmorphia เกิดจากการสร้างคำแบบการแปลง ที่นำหน่วยคำเดิมท้าย -ia ท้ายคำว่า morph ที่หมายถึง รูปร่าง (form) รูปทรง (shape) และเติมหน่วยคำเดิมหน้า dys- ที่แปลว่า แย่ ไม่ดี น่าเกลียด คำนี้เป็นที่รู้จักในอาการทางจิตอย่างหนึ่งที่เรียกว่า Body Dysmorphic Disorder (BDD) โรคไม่ชอบรูปร่างหน้าตาของตนเอง โดยคิดว่าตัวเองมีรูปร่างหรือมีอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนผิดปกติ

ด้วยเหตุที่การใช้แอปพลิเคชันในการประชุมออนไลน์ที่เราต้องเห็นตัวเองเหมือนส่องกระจกอยู่ตลอดเวลา ทำให้หลายคนเริ่มมองเห็นจุดบกพร่องของใบหน้าตัวเอง และเกิดความรู้สึกไม่ชอบใจ Bryce (2020) เขียนบทความออนไลน์เกี่ยวกับการประชุมออนไลน์ที่ทำให้คนที่มีอาการนี้อยู่แล้วมีอาการที่แย่ลง เพราะเกิดการเปรียบเทียบตัวเองกับคนอื่น ๆ ที่ปรากฏในหน้าจอ มีความกังวลเพิ่มมากขึ้นกับจุดบกพร่องต่าง ๆ และใช้เวลาหมดไปกับความพยายามจะปกปิดหรืออำพรางสิ่งที่ตนเองว่าเป็นจุดบกพร่อง ซึ่งคนอื่นอาจจะไม่ได้สังเกต ที่น่ากังวลคือหากหมกหมุ่นกับความรู้สึกดังกล่าวนี้เป็นเวลานานอาจทำให้เกิดโรคซึมเศร้า จนอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้

Cabin fever (อาการเบื่อบ้าน)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า cabin (ห้องส่วนตัว หรือบ้านขนาดเล็กที่อยู่ในป่าหรือพื้นที่ห่างไกล) และ fever (ไข้) มาประกอบเข้าด้วยกัน อาการดังกล่าวแสดงถึงสภาวะกดดันทางจิตใจที่ต้องอยู่แต่ในบ้าน ต้องอยู่ห่างไกลจากสังคมและผู้คน เนื่องจากภายนอกบ้านไม่ปลอดภัยและเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อโรค การดำเนินชีวิตในแต่ละวันจึงอยู่แต่ในบ้าน จากเดิมที่เคยไปที่ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ นักเรียน นักศึกษาได้ออกไปโรงเรียน มหาวิทยาลัย แวะเดินห้างสรรพสินค้า ดูหนังในโรงหนัง คนวัยทำงานได้ออกไปที่ทำงาน นั่งทำงานที่ co-working space นั่งรับประทานอาหารในร้านอาหาร เดินทางไปท่องเที่ยวต่างจังหวัด เดินทางออกนอกประเทศ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยทำได้ตอนนี้ถูกจำกัดเพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ก่อให้เกิดความอึดอัด เบื่อหน่าย ส่งผลต่ออารมณ์ด้านลบ เกิดความทุกข์

อย่างไรก็ดี Vaile Wright นักจิตวิทยาแห่งสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association) (Rogers, 2020) กล่าวว่าอาการดังกล่าวไม่ใช่อาการผิดปกติทางจิตแต่อย่างใด เป็นเพียงความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับสถานการณ์ที่ต้องพบเจอเท่านั้น ซึ่งบุคลิกและอารมณ์ของแต่ละคนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความรู้สึกนี้ขึ้น เช่น หากเราเป็นคนชอบพบเจอผู้คน ชอบเข้าสังคม (extrovert) เมื่อเกิดความจำเป็นที่ต้องจำกัดพื้นที่ในสถานการณ์เช่นนี้ ก็มีแนวโน้มที่เราจะรู้สึก “เบื่อบ้าน” ได้มากกว่าคนที่มีลักษณะตรงข้าม จะเห็นได้ว่า คำว่า cabin ในที่นี้มีการนำมาใช้ในการขยายความหมายแบบนามนัยส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด (Part for Whole) เช่นกัน โดยใช้เพื่อแทนสถานที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น บ้าน คอนโด อพาร์ทเมนต์ ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่หรือเล็กก็ตาม

Cave Syndrome (อาการติดถ้ำ)

คำนี้เกิดจากการนำคำว่า cave (ถ้ำ) และ syndrome (อาการของโรค) มาประกอบเข้าด้วยกัน ในที่นี้พบการใช้คำว่า ถ้ำ ในเชิงเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ เพื่ออ้างถึงบ้านหรือสถานที่ที่เราอาศัยอยู่และทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็น “ถ้ำ” ซึ่งหมายถึง ช่องที่เป็นโพรงลึกเข้าไปในพื้นดินหรือภูเขา อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมนุษย์กระทำขึ้น มีขนาดใหญ่พอที่มนุษย์สามารถเข้าไปได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 531) เพื่อสื่อถึงความห่างไกลจากผู้คน การติดต่อสื่อสาร เนื่องจากครั้งแรกที่มีการตรวจพบเชื้อโรคโควิด19 เมื่อปี 2019 จนถึงปัจจุบันปี 2021 นับได้ว่าเป็นเวลา 3 ปีแล้วที่เราต้องใช้ชีวิตอยู่กับเชื้อโรคนี้นี้ มีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม อยู่บ้านมากขึ้น และด้วยการแพร่ระบาดของรุนแรงของเชื้อโรค ทำให้ผู้คนมีความหวาดกลัวว่าจะไม่ปลอดภัยหากต้องจะออกจากบ้าน รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้วยกลัวจะได้รับเชื้อโรค Fernstrom (2021) กล่าวว่าอาการนี้ไม่ใช่อาการทางจิตเช่นกัน แต่เป็นความรู้สึกวิตกกังวลและหวาดกลัวที่จะกลับมาใช้ชีวิตปกติในสังคม แม้ว่าจะได้รับวัคซีนครบแล้วก็ตาม

5. บทสรุป

การวิเคราะห์การสร้างคำภาษาอังกฤษและหมวดหมู่ทางความหมายของคำที่เกิดขึ้นในระยะที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ช่างต้นแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของโรคที่สะท้อนให้เห็นได้จากคำจำนวนมากที่นำมาใช้เพื่อสื่อสารข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือสืบเนื่องจากโรค คำในหมวดเชื้อเชื้อไวรัสโคโรนา-19 แสดงให้เห็นว่าเชื้อไวรัสดังกล่าวได้แพร่กระจายไปทั่วโลกและเกิดกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ ๆ จนเกิดคำเรียกที่ระบุแหล่งที่มาของเชื้อโรค โดยนำชื่อประเทศต่าง ๆ ที่มีการพบเชื้อกลายพันธุ์มาเรียกชื่อเชื้อโรคโควิด-19

คำในหมวดคน/กลุ่มคนแสดงให้เห็นว่าโรคระบาดนี้สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนได้ คำในหมวดการปฏิบัติตัว การแพร่ระบาด การตรวจโรค และอุปกรณ์ ทำให้เห็นว่ามนุษย์จำเป็นต้องเข้าสู่วิถีความปกติใหม่อย่างแท้จริง เนื่องจากเชื้อโรคสามารถติดต่อได้อย่างง่ายดายผ่านทางอากาศหรือการสัมผัส จนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิต การแสดงออกผ่านอวัจนภาษา เช่น การกอด การใกล้ชิด ไม่สามารถทำได้เหมือนเดิม การออกนอกบ้านต้องสวมอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันตัวจากเชื้อโรคอยู่เสมอ นอกจากนี้ เนื่องจากการระบาดอย่างรวดเร็ว รุนแรง

และลูกลามไปทั่วโลก มนุษย์จำเป็นต้องรีบค้นหาคำตอบว่าตัวเองติดเชื้อไวรัสแล้วหรือไม่ เพื่อจะได้รักษาได้อย่างทัน่วงทีและไม่เป็นพาหะส่งต่อเชื้อโรคให้กับผู้อื่น จึงเกิดเครื่องมือการตรวจที่ทำให้ทราบผลในระยะอันรวดเร็ว

คำในหมวดชื่อวัคซีนทำให้เห็นถึงพัฒนาการในการรักษาโรค จากการระบาดในระลอกแรกที่ยังไม่มีวัคซีนรักษา เป็นเพียงการรักษาแบบประคับประคอง จนปัจจุบันมีวัคซีนหลายประเภทมากขึ้น คำในหมวดสถานที่แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนและบริเวณที่ใช้และสร้างขึ้นเพื่อรองรับผู้ป่วยที่จำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงโรงพยาบาลเท่านั้น คำในหมวดการป้องกันแสดงให้เห็นถึงบริเวณอันจำกัด ซึ่งโดยปกติ มนุษย์เคยมีอิสระในการใช้ชีวิต เมื่อเกิดโรคระบาดขึ้น จึงต้องอยู่แต่บ้าน จนทำให้เกิดอาการและโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวตามมา ซึ่งแสดงให้เห็นในหมวดโรค/อาการที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการระบาดโรคโควิด-19

ในด้านการสร้างคำ (Word formation) ขึ้นใช้ในภาษา พบว่าคำที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ของโรคโควิด-19 นี้เกิดจากนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษามาสื่อความหมายใหม่ในบริบทที่เฉพาะเจาะจงขึ้น รวมถึงนำคำที่มีอยู่แล้วมาผ่านกระบวนการสร้างคำขึ้นใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การประสมคำ (compounding) การใช้กระบวนการสร้างคำหลายกระบวนการร่วมกัน (multiple processes) การหลอมคำ (blending) การยืมคำ (borrowing) การแปลง (derivation) และคำย่อ (acronyms) ตามลำดับ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวพบในงานวิจัยของ Butar (2021) เช่นกัน

ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง “พลังของภาษาที่มีความงอกงาม” ในลักษณะของการที่คำ ๆ หนึ่งเกิดความหมายใหม่ ๆ ขึ้นใช้ เมื่อถูกนำมาใช้ในบริบทใหม่ โดยความหมายที่เคยมีใช้แต่เดิมก็ยังคงใช้อยู่ การเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะของความหมายกว้างออก โดยเกิดจากกระบวนการทางความหมายทั้งแบบอุปลักษณะและนามนัย นอกจากนี้ ยังพบว่าแม้แต่ตัวอักษรก็นำมาใช้เพื่อสื่อความหมายได้เช่นกันเพื่อเลี่ยงการตีตราและการกล่าวโทษคนหรือกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

อย่างไรก็ดี งานวิจัยของ Butar (2021) พบกระบวนการสร้างคำแบบการแปลงมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะแหล่งข้อมูลเป็นการถาม-ตอบ และมีการเก็บข้อมูลจากคำทั้งหมดที่พบ ผลการศึกษาจึงนำเสนอการวิเคราะห์ทั้งศัพท์เฉพาะ เช่น Microorganism, Antibiotics และศัพท์ทั่วไป เช่น Protection, Irritation, Illness, Tiredness ในขณะที่งานวิจัยนี้ พบการประสมคำมากที่สุด ในด้านความหมาย งานวิจัยนี้พบคำในหมวดการปฏิบัติตัวมากที่สุด ในขณะที่พบในลำดับที่สองในงานวิจัยของ Butar (2021) ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค

การสร้างคำและความหมายจากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงพลัง (power) ความมีชีวิต (vitality) และความสร้างสรรค์ (creativity) ของภาษาตามความจำเป็นของผู้ใช้ภาษา ตัวอย่างปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นในระยะที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าภาษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่เพียงแต่ความสำคัญในแง่ของการสื่อสารความหมายให้ตรงตามเจตนาของผู้สื่อสาร แต่ยังมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจอันดี ความเป็นอันหนึ่งอัน

เดียวกัน ความเห็นอกเห็นใจ ในขณะเดียวกัน ภาษาก็สามารถสร้างความแตกแยก การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย การสร้างความเกลียดชัง ดังนั้น จึงอยู่ที่ผู้ใช้ว่าจะเลือกใช้ภาษาเพื่อสร้างสรรค์หรือทำลาย จะให้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิดหรือกำหนดความคิด ล้วนแล้วแต่อยู่ที่การเลือกใช้ของมนุษย์ทั้งสิ้น

เกี่ยวกับผู้เขียน

นันทนา วงษ์ไทย: รองศาสตราจารย์และอาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาและการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*.

https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). *Pandemic Endemic Epidemic และ Outbreak ระบาด* ยังไง? ต่างกันยังไงนะ?. <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue038/vocab-rama>

ชนินทร์ สาริกฤติ. (2564). *COVID-19 แพร่กระจายได้อย่างไร*. <https://www.nsm.or.th/other-service/664-online-science/knowledge-inventory/sci-article/sci-article-science-museum/4754-covid19-transmission.html>

ไทยรัฐออนไลน์. (2563). *PPE ชุดพิทักษ์แพทย์ 20 ขั้นตอนสุดท้ายพิถีพิถัน สวมถอดถอด “ไวรัสโคโรนา”*.

<https://www.thairath.co.th/scoop/1763653>

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). *โรงพยาบาลสนาม ต่างจากฮอสพิเทล (Hospitel) อย่างไร*.

<https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2072218>

นันทนา วงษ์ไทย. (2563). *ภาษาและความหมาย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เค. ซี. อินเตอร์เพรส.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.

โรงพยาบาลรามคำแหง. (ม.ป.ป.). *ไขข้อข้องใจกับโควิด-19*.

https://www.ram-hosp.co.th/news_detail/849

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2533). *ภาษาและภาษาศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2526). *ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ: วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ. (2564). *ภูมิคุ้มกันหมู่ (Herd immunity)*. <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2339>

สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2563). *โควิด-19 และระบาดวิทยา*. <https://learningcovid.ku.ac.th/>

ภาษาอังกฤษ

- Andrews, E. (1996). Cultural Sensitivity and Political Correctness: The Linguistic Problem of Naming. *American Speech*, 71(4), 389-404.
- Bryce, A. (2020, May 14). *Constant Zoom calls are worsening people's body dysmorphia*.
<https://metro.co.uk/2020/05/14/constant-zoom-calls-are-worsening-peoples-body-dysmorphia-12697948/>
- Butar, B. P. B. (2021). *The Word Formation and Semantic Domains in COVID-19 Sections in WHO Website*.
Yogyakarta: Department of English Letters, Faculty of Letters, Universitas Sanata Dharma.
- Encyclopedia Britannica Inc. (2021). <https://www.britannica.com/topic/political-correctness>
- Fernstrom, M. (2021, May 18). *What is Covid 'cave syndrome' — and how to fix it*.
<https://www.nbcnews.com/know-your-value/feature/what-covid-cave-syndrome-how-fix-it-ncna1267630>
- Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2017). *An introduction to language* (11th ed.). Boston, MA: Cengage.
- Gohd, C. (2020). *Russia names its 1st COVID-19 vaccine 'Sputnik V' after space race triumph*.
<https://www.space.com/russia-names-coronavirus-vaccine-sputnik-v.html>
- Infotagion. (2020). *Factcheck: Does Covid stand for 'Chinese Originated Viral Infectious Disease'?*.
<https://infotagion.com/factcheck-does-covid-stand-for-chinese-originated-viral-infectious-disease/>
- Merriam-Webster. (2021). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/curfew>
- Ramachandran, V. (2021, February 23). *Stanford researchers identify four causes for 'Zoom fatigue' and their simple fixes*. <https://news.stanford.edu/2021/02/23/four-causes-zoom-fatigue-solutions/>
- Ratanakul, T. (2018). เหตุใดเธอจึงไม่ยอมฉีด? ที่มาของความกลัววัคซีนสู่ 'ลัทธิต่อต้านวัคซีน'.
<https://thematter.co/science-tech/history-of-anti-vaccine/63544>
- Roger, Kristen. (2020, March 19). *Do I have 'cabin fever'? What it is, how to 'cure' it*.
<https://edition.cnn.com/2020/03/19/health/coronavirus-cabin-fever-definition-quarantine-wellness/index.html>
- Simatupang, E. C., & Supri, I. Z. (2020). *Compound words that occur during the global pandemic covid-19: A morphosemantic study*. *English Review, Journal of English Education*, 8 (2) , 2 9 1 - 2 9 8 . doi: 10.25134/erjee.v8i2.2824.
- Thai PBS. (2564). *Hospital คืออะไร*. <https://covid19.thaipbs.or.th/faq/?post=25645>
- UNICEF (2020). *Physical not social distancing*. <https://www.unicef.org/sudan/press-releases/physical-not-social-distancing>
- World Health Organization. (2021, June 15). *Tracking SARS-CoV-2 variants*.
<https://www.who.int/en/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants/>
- Yule, G. (2006). *The study of language* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.